

STAVOVI UČITELJA OSNOVNIH ŠKOLA O INKLUZIJU UČENIKA S POTEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Jelena Livaković¹, Nina Pavlin-Bernardić^{1,2}, Siniša Subotić³

¹Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu

²Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

³PIM University, Banja Luka

e-mail: jelenalivakovic@hotmail.com

Kao posljedica jačanja svijesti o važnosti ravnopravnog sudjelovanja svih učenika u školstvu, razvila se ideja sustava odgoja i obrazovanja koji odgovara na različite potrebe svojih polaznika u njima bliskoj sredini. Inkluzivni pokret tako predlaže pristup obrazovanju koji zahtjeva od sredine prilagodbu s obzirom na različite potrebe svakog djeteta. Ciljevi ovog istraživanja bili su ispitati stavove učitelja razredne i predmetne nastave o inkluziji učenika s poteškoćama u razvoju u odgojno-obrazovni sustav, utvrditi izvore njihovog zadovoljstva i nezadovoljstva u radu s učenicima s poteškoćama te prijedloge za poboljšanje kvalitete inkluzije. U istraživanju je sudjelovalo 150 učitelja razredne i predmetne nastave iz 12 osnovnih škola u Zagrebu. Sudionici su ispunili hrvatsku verziju Upitnika stavova o inkluziji – SINKL 2.0 (Subotić i Anđić, 2016), koji se sastoji od četiri subskale: 1) moralni imperativ inkluzije, 2) problemi u inkluzivnoj nastavi, 3) djelomična inkluzija i 4) stručna podrška. Uz to, odgovorili su na pitanja o tome koliko smatraju da su educirani za rad s učenicima s poteškoćama/invaliditetom te na pitanja otvorenog tipa o aspektima rada s učenicima s poteškoćama kojima su zadovoljni, a kojima nisu, kao i o prijedlozima za poboljšanje kvalitete inkluzije. Rezultati su pokazali dobra psihometrijska svojstva hrvatske verzije SINKL 2.0 upitnika. Na sve četiri subskale stavovi učitelja bili su blago pozitivni. Rezultati učitelja predmetne i razredne nastave statistički su se značajno razlikovali samo na subskali stručne podrške, pri čemu učitelji predmetne nastave procjenjuju višom kvalitetu stručne podrške koju dobivaju. Učitelji koji u razredu nemaju asistenta koji pomaže djetetu s poteškoćama višima procjenjuju probleme u nastavi. Također, učitelji su procijenili relativno niskom svoju stručnu osposobljenost za rad s takvom djecom. Kvalitativna analiza odgovora o aspektima rada s učenicima s poteškoćama kojima su učitelji zadovoljni pokazala je da su najčešće kategorije izvora zadovoljstva napredak učenika, osvještavanje druge djece u razredu o različitostima, suradnja s roditeljima i sa stručnom službom, dok su najčešći izvori nezadovoljstva nerealna očekivanja roditelja, nedovoljna stručna osposobljenost

za rad s takvom djecom te nedostatak vremena koje mogu posvetiti takvom učeniku. Dominantne kategorije u koje se mogu svrstati prijedlozi učitelja za poboljšanje kvalitete inkluzije odnose se na češće edukacije u ovom području, obavezne stručne suradnike u školama, bolju uključenost cijelog sustava u pružanje podrške i pomoći nastavnicima u radu s učenicima s poteškoćama, obavezne educirane asistente u nastavi te bolju materijalnu opremljenost škola.

ključne riječi: učenici s poteškoćama, inkluzija, stručna osposobljenost, stavovi učitelja